

Vergaderjaar 2016–2017

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 2315

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 april 2017

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 11 april jl. (Handelingen II 2016/17, nr. 66, item 14) heeft uw Kamer gevraagd om een brief over het bericht «Duizenden afgewezen asielzoekers toch in Nederland»¹. De betreffende berichtgeving is opgesteld naar aanleiding van de presentatie van de jaarcijfers over het jaar 2016 van de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V).

Bij die presentatie heeft de DT&V bericht dat de dienst in 2016 circa 17.000 vertrokken vreemdelingen registreerde, waarvan 40% zelfstandig onder toezicht, 47% zelfstandig zonder toezicht en 13% gedwongen. Uw Kamer is reeds op 21 maart jl. geïnformeerd over de Rapportage Vreemdelingenketen waarin deze cijfers zijn opgenomen (Kamerstuk 19 637, nr. 2309). Het aandeel vertrek zonder toezicht binnen de vertrekcijfers van de DT&V fluctueert al vele jaren rond de 50%. In 2016 is dit percentage met 3% afgenomen ten opzichte van het jaar 2015. Het aantal vreemdelingen dat in 2016 in bewaring is gesteld, is in tegenstelling tot voorgaande jaren, gestegen. Ook het aantal gedwongen vertrekken is in 2016 voor het eerst sinds 2012 weer gestegen. De effectiviteit van het vertrek vanuit bewaring is aanzienlijk verbeterd. Het percentage aantoonbaar vertrek vanuit bewaring is in 2016 gestegen naar 70% ten opzichte van 2015 (59%).

Dat vreemdelingen zonder toezicht vertrekken kan niet worden gelijkgesteld met dat zij nog steeds niet-rechtmatig in Nederland verblijven. Voor cijfers die daarover een indicatie geven verwijs ik u naar de Schatting van het aantal illegaal in Nederland verblijvende vreemdelingen 2012–2013². Het is niet uitgesloten dat vreemdelingen die in deze categorie vallen nog

¹ Algemeen Dagblad, 11 april 2017

² Kamerstuk 19 637, nr. 2051 – Schatting van het aantal in Nederland verblijvende vreemdelingen 2012–2013

(enige tijd) niet-rechtmatig in Nederland verblijven, maar het is ook zeer wel mogelijk dat zij Nederland hebben verlaten. Naar de aard van het vraagstuk is dit niet te achterhalen. Het beleid is erop gericht deze mensen Nederland te doen verlaten. Ook vreemdelingendetentie kan als instrument worden ingezet wanneer er concrete gronden zijn om te vrezen voor onttrekking aan het toezicht en er tevens een voldoende zicht is op uitzetting van de betreffende vreemdeling. Vanwege deze eisen, die veelal voortvloeien uit internationaal of EU-recht, kan een vreemdeling vaak niet tot het moment van uitzetting in vreemdelingendetentie worden gehouden en kan dus niet worden voorkomen dat vreemdelingen uit beeld raken.

Het kabinet onderschrijft dat het van belang is dat vreemdelingendetentie slechts wordt ingezet als ultimum remedium, maar acht het wel van belang dit instrument te kunnen inzetten wanneer sprake is van criminele of overlastgevende personen. Om die reden is in de achterliggende periode hierop intensiever ingezet, mede in het licht van het toegenomen aantal personen dat oneigenlijk gebruik maakt van de asielprocedure. Ik verwijs hiertoe tevens naar mijn brief aan uw Kamer van 17 november 2016³.

Daarnaast zet het kabinet zich – bij de onderhandelingen over het pakket van voorstellen gericht op de herziening van het gemeenschappelijke Europees asielstelsel – in voor voldoende ruimte in de EU-regelgeving om vreemdelingenbewaring te kunnen toepassen wanneer daartoe aanleiding bestaat.

Als laatste wijs ik u in dit verband op het verslag van de Raad Justitie en Binnenlandse Zaken, gehouden in Brussel op 27 en 28 maart 2017⁴, waarbij gesproken is over de mededeling van de Commissie over een effectiever terugkeerbeleid in de EU. Daarbij heeft Nederland aangegeven dat het huidige acquis de terugkeerpraktijk belemmert, onder meer voor wat betreft vreemdelingenbewaring en heeft Nederland met enkele andere lidstaten de Commissie verzocht om – mede in dat licht – van de mogelijkheid gebruik te maken om de terugkeerrichtlijn te herzien.

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
K.H.D.M. Dijkhoff

³ Kamerstuk 19 637, nr. 2257

⁴ Kamerstuk 32 317, nr. 464